

De vaste commissie voor Financiën heeft op 20 januari 2017 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 21 november 2016 met betrekking tot de evaluatie van de Aanwijzingen voor subsidieverstrekking die volgen uit het Uniform Subsidiekader (USK) (Kamerstuk 31 865, nr. 89).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Zuilen

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de evaluatie van de aanwijzingen voor subsidieverstrekking die volgen uit het Uniform Subsidiekader (USK). Zij zijn voorstander van het principe dat hoe lager het subsidiebedrag per ontvanger is, hoe minder of hoe eenvoudiger voorwaarden worden gesteld en hoe efficiënter de verantwoording wordt ingericht. Het is positief dat het USK een matigende invloed heeft op de regeldruk van subsidieregelingen, zonder dat dit heeft geleid tot toename van misbruik of oneigenlijk gebruik. De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat de administratieve lasten zo laag mogelijk zijn, maar dat tegelijkertijd belastinggeld op een goede en verantwoorde manier wordt besteed.

De leden van VVD-fractie lezen dat subsidieontvangers echter helaas nog geen vermindering van de regeldruk ervaren. Wat is daarvan de oorzaak? Deze leden zijn voorstander van proportionaliteit als het gaat om de informatie-uitvraag aan subsidieaanvragers. Met name de ontvangers van kleine subsidieaanvragen (tot 25 000 euro) vinden de regeldruk nog niet in verhouding staan ten opzichte van het ontvangen bedrag. Wat zijn de gemiddelde kosten voor een kleine subsidieaanvraag? En hoe kan de regeldruk specifiek hiervoor worden verminderd? Voorts vragen de leden hoe effectief dit soort kleine subsidies überhaupt zijn? Welke subsidieregelingen verstrekken subsidies lager dan 25 000 euro? En in hoeverre is het mogelijk dit soort kleinere subsidies te decentraliseren naar lagere overheden?

Er wordt niet altijd gebruik gemaakt van de ruimte die het USK biedt om een lager verantwoordingsarrangement te hanteren). Deze mogelijkheid zal onder de aandacht worden gebracht bij de departementen. De leden van de VVD-fractie vinden dit wel enigszins vrijblijvend. Welke acties zijn er concreet (meer) mogelijk om dit te op te pakken c.q. te bereiken? En is de Minister daartoe bereid? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de ex-ante afweging van de keuze voor het instrument subsidies wordt onderzocht in een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO). Wanneer is dit IBO gereed?

Per adviespunt van Actal wordt een korte reactie gegeven door de Minister. De leden van de VVD-fractie hebben de indruk dat de meeste adviespunten van Actal toch enigszins worden weggeschreven. En dat wordt gesteld dat dit al het geval is of al wordt gedaan, etc. Maar Actal maakt deze constatering toch niet voor niks, zo vragen deze leden? Waarom worden niet alle actiepunten concreet opgepakt en uitgevoerd? Waarom wordt bijvoorbeeld het advies om te onderzoeken of het USK kan worden aangevuld met limiteringen van de eisen die in de aanvraagprocedure worden gesteld niet omarmd en gewoon uitgevoerd?

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft enkele bevindingen gedaan die erop duiden dat verdere verbetering altijd mogelijk is. Deze mogelijke aanscherpingen zullen in de interdepartementale werkgroep voor het USK worden geagendeerd. Wat houdt dat precies in? Wat wordt er concreet gedaan?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de ADR heeft geconstateerd dat voor twee instellingssubsidies (ter bekostiging van deze instellingen) door het beleidsdepartement een extra voortgangsrapportage is overeenge-

komen. Hierdoor wordt meer gevraagd dan het USK voorschrijft. Wat is hiervan de reden?

Met name de correcte doorvertaling van aanwijzing negen en de controleverklaring vereisen een follow-up, zo wordt geconstateerd en zal worden geagendeerd voor de interdepartementale werkgroep USK. Kan de Minister ook met betrekking tot dit punt aangeven wat dit precies inhoudt? Wat gaat men concreet doen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

Met interesse hebben de leden van de PvdA-fractie kennisgenomen van de evaluatie van het USK en de daarbij behorende documenten. Wel hebben zij nog enkele vragen en opmerkingen die worden gestructureerd naar aanleiding van de bijlage.

1. Overkoepelend beeld van de evaluatie van het uniform subsidiekader.

Achtergrond, hoofdlijnen en ontwikkelingen

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de Aanwijzingen uit het USK voor zowel ministeries als zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) gelden. Deze leden vragen zich voorts af hoeveel van de geëvalueerde subsidies zijn verstrekt door ZBO's en in hoeverre zij daarbij de Aanwijzingen van het USK in acht hebben genomen.

De leden van de PvdA-fractie vragen zich voorts af of de verbeterpunten uit de monitoringsrapportage USK 2013 inmiddels hun weerklink hebben gevonden. Bijzondere aandacht vragen zij daarbij aan het meten van prestaties vooraf, waarin in de monitoringsrapportage USK 2013 problemen zijn ondervonden.

2. Opzet en toepassing van het USK in de praktijk

Onderzoeksopdracht ADR

De leden van de PvdA-fractie lezen in deze paragraaf dat er onderzoek is gedaan naar 91 betalingen. Kan de Minister aangeven waarom dit de omvang van de onderzoekspopulatie is?

Doorvertaling van het USK in departementale regelgeving (opzet)

De leden van de PvdA-fractie zien dat niet alle kader- en subsidieregelingen zijn aangepast aan het USK. Ministeries hanteren daarbij niet zelden strengere verantwoordingseisen dan het USK voorschrijft. Hierdoor is bijvoorbeeld bij twee instellingssubsidies een extra voortgangsrapportage overeengekomen en is er een kaderregeling met een (onnodige) separate administratie. Deze leden betreuren het extra administratieve werk dat hiermee wordt veroorzaakt. In de ogen van deze leden zou het USK juist ook als doel moeten hebben om lasten te verminderen. Nadat het USK zes jaar geleden is ingevoerd zijn zij dan ook verwonderd dat dergelijke situaties nog voorkomen. Daarom vragen zij van de Minister om toe te lichten hoe deze situaties tot stand zijn gekomen en met welke argumentatie het Rijk dergelijke regelingen afsluit.

Toepassing in de praktijk

In het totaal zijn er negen beschikkingen of betalingen die niet overeenstemmen met het USK, zoals wordt vermeld in deze paragraaf. Graag zouden de leden van de PvdA-fractie een waardering van de Minister ontvangen van dit aantal beschikkingen of betalingen ten opzichte van het totaal aantal onderzochte beschikkingen of betalingen. Is de Minister van

mening dat dit een hoog aantal is of juist niet, en hoe denkt hij dit terug te dringen de komende jaren?

Daarnaast merken de leden van de PvdA-fractie op dat er stelselmatig een risicoanalyse wordt toegepast, waar nauwelijks sprake is van misbruik van subsidieregelingen. De leden van de PvdA-fractie vragen daarom naar het nut en noodzaak om deze risicoanalyse stelselmatig toe te passen.

3. Vermindering administratieve lasten voor subsidies

In een reactie op het tweede advies van Actal in de tabel op pagina vijf van het Overkoepelend Beeld geeft de Minister aan dat de VNG het USK in de «modelverordening heeft staan» en dat provincies het USK ook veelal hanteren. Kan de Minister aangeven wat dit concreet voor de implementatie van het USK bij de andere overheden betekent? Hoeveel gemeenten en provincies maken gebruik van het USK en welke ontwikkelingen zijn hierin te ontdekken? De leden van de PvdA-fractie ondersteunen het idee van een Uniform Subsidiekader maar hopen daarbij dat andere overheden deze systematiek ook overnemen.

In de reactie op het tweede advies van Actal gaat de Minister niet verder in op het advies van Actal om betere voorlichting te geven bij subsidieregelingen. De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister dat alsnog te doen.

In een reactie op het vierde advies van Actal geeft de Minister aan dat er een IBO loopt waarin de kwaliteit en wijze van ex ante afweging wordt onderzocht. De leden van de PvdA-fractie vragen wanneer de Minister verwacht dit onderzoek naar de Kamer te sturen.

In reactie op het zesde advies van Actal gaat de Minister in op de informatie die vooraf wordt verstrekt. De leden van de PvdA-fractie geloven dat goede informatie achteraf leerzaam is voor zowel de aanvrager als de gunner van een subsidie. Daarom vragen deze leden de Minister om te kijken naar de mogelijkheden om evaluaties achteraf te houden alsmede te onderzoeken welke mogelijkheden dit geeft voor onderzoek naar subsidieaanvragen bij de overheid. Hierbij valt te denken aan het al dan niet behalen van het doel van de beschikking vooraf. Voorwaarde is dan wel dat consequent beoogde effecten worden opgenomen in de subsidiebeschikking vooraf. De leden van de PvdA vragen in hoeverre dit is ingebed in de huidige werkwijze, dan wel hoe dit zo spoedig mogelijk werkwijze wordt?

In het negende advies wordt voorgesteld om te komen tot een «go/no-go moment» naar aanleiding van een consultatie. Subsidieregelingen zouden juist bedoeld kunnen zijn om doorbraken in de markt te forceren wegens maatschappelijke doelen. Zodoende kan een negatieve consultatie juist leiden tot een «go». Het advies van Actal stelt daarin het tegenstrijdige voor. De leden van de PvdA-fractie vragen in dit licht dan ook een appreciatie van de Minister op dit specifieke onderdeel van het advies.

4. Conclusies en vervolgstappen.

De leden van de PvdA-fractie lezen hier over de interdepartementale werkgroep USK. Graag zouden zij meer informatie over deze werkgroep ontvangen inzake de samenstelling van die groep, de frequentie van samenkomst en de resultaten die de werkgroep tot op heden heeft geboekt.

II Reactie van de Minister van Financiën